

ПАМ'ЯТКА

«Відповіальність за вчинення корупційних та пов'язаних з корупцією правопорушень»

Пам'ятку розроблено з метою ознайомлення працівників ДП «Харківстандартметрологія» з відповіальністю за вчинення корупційних та пов'язаних з корупцією правопорушень відповідно до вимог Закону України «Про запобігання корупції» (далі-Закон).

Законом чітко визначено терміни такі як корупційне правопорушення, корупція, неправомірна вигода, правопорушення, пов'язане з корупцією тощо.

Відповідно до ч.1 ст. 65 Закону за вчинення корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень особи, зазначені в частині першій статті 3 Закону, притягаються до кримінальної, адміністративної, цивільно-правової та дисциплінарної відповіальності у встановленому законом порядку.

Статтею 1 Закону визначено терміни «корупційне правопорушення» та «правопорушення, пов'язане з корупцією».

- **корупційне правопорушення** - діяння, що містить ознаки корупції, вчинене особою, зазначеною у частині першій статті 3 Закону, за яке законом встановлено кримінальну, дисциплінарну та/або цивільно-правову відповіальність.

неправомірна вигода – грошові кошти або інше майно, переваги, пільги, послуги, нематеріальні активи, будь-які інші вигоди нематеріального чи не грошового характеру, які обіцяють, пропонують, надають або одержують без законних на те підстав.

- **правопорушення, пов'язане з корупцією** - діяння, що не містить ознак корупції, але порушує встановлені Законом вимоги, заборони та обмеження, вчинене особою, зазначеною у частині першій статті 3 Закону, за яке законом встановлено кримінальну, адміністративну, дисциплінарну та/або цивільно-правову відповіальність.

За вчинення корупційного правопорушення встановлено три види відповіальності: кримінальну, дисциплінарну, цивільно-правову.

За вчинення правопорушення, пов'язаного з корупцією, встановлено чотири види відповіальності: кримінальну, адміністративну, дисциплінарну, цивільно-правову.

Порядок притягнення до відповіальності за корупційні та пов'язані з корупцією правопорушення визначаються кодексами:

до адміністративної - Кодексом України про адміністративні правопорушення (далі — КУпАП),

- до дисциплінарної - Кодексом законів про працю України (далі — КЗпПУ), а також законами, статутами і положеннями,

- до цивільної - Цивільним кодексом України (далі — ЦКУ).

- до кримінальної - Кримінальним кодексом України (далі-ККУ).

Законодавство (ч. 1 статті 61 Конституції України) допускає одночасне притягнення за одне й те саме діяння до кримінальної, дисциплінарної та цивільно-правової відповіальності, оскільки ці види відповіальності мають різну юридичну природу.

Допускається також поєднання адміністративної, дисциплінарної та цивільно-правової відповіальності за одне й те саме правопорушення.

Однак поєднання кримінальної та адміністративної відповіальності за одне й те саме правопорушення є неприпустимим (ч. 2 статті 9 КУпАП).

Дисциплінарна відповідальність

Відповідно до ч. 2 ст. 65 Закону особа, яка вчинила корупційне правопорушення або правопорушення, пов'язане з корупцією, та судом не застосовано до неї покарання або не накладено на неї стягнення у виді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю, пов'язаними з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування, або такою, що прирівнюється до цієї діяльності, підлягає притягненню до дисциплінарної відповідальності у встановленому законом порядку.

Дисциплінарна відповідальність працівників передбачена в КЗпПУ.

Стаття 147 КЗпПУ встановлює, що за порушення трудової дисципліни до працівника може бути застосований один із таких заходів стягнення: 1) догана; 2) звільнення. Дисциплінарні стягнення застосовуються керівником підприємства.

Частиною 3 статті 65 Закону передбачено, що за поданням спеціально уповноваженого суб'єкта у сфері протидії корупції або приписом НАЗК з метою виявлення причин та умов, що сприяли вчиненню корупційного або пов'язаного з корупцією правопорушення або невиконанню вимог Закону, рішенням керівника підприємства, в якому працює особа, яка вчинила таке правопорушення, проводиться службове розслідування.

Обмеження щодо заборони особі, звільненій з посади у зв'язку з притягненням до відповідальності за корупційне правопорушення, займатися діяльністю, пов'язаною з виконанням функцій держави, місцевого самоврядування, або такою, що прирівнюється до цієї діяльності, встановлюється виключно за вмотивованим рішенням суду, якщо інше не передбачено законом.

Відомості про осіб, яких притягнуто до відповідальності за вчинення корупційних правопорушень щодо яких судами прийняті відповідні рішення, які набрали законної сили, а також відомості про накладення дисциплінарних стягнень за корупційні правопорушення заносяться до Єдиного державного реєстру осіб, які вчинили корупційні правопорушення.

Перелік правопорушень, пов'язаних з корупцією, за вчинення яких може бути притягнуто до дисциплінарної відповідальності (не є виключним)

Неприйняття антикорупційної програми, неподання на погодження антикорупційної програми НАЗК (ст. 19).

Обмеження щодо використання службових повноважень чи свого становища (ст..22).

Обмеження щодо одержання подарунка (ст. 23).

Обмеження щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності (ст. 25).

Обмеження після припинення діяльності, пов'язаної з виконанням функцій держави, місцевого самоврядування (ст. 26).

Обмеження спільної роботи близьких осіб (ст. 27).

Запобігання та врегулювання конфлікту інтересів (ст. 28).

Порушення правил етичної поведінки (ст.ст. 38–44).

Недотримання вимог статті 53 Закону:

розголошення інформації про викривача;

відсутність умов для повідомлень про порушення вимог Закону іншою особою, зокрема через спеціальні телефонні лінії, офіційні веб-сайти, засоби електронного зв'язку;

невиконання вимог розгляду анонімного повідомлення;

відсутність негайногго реагування у вигляді письмового повідомлення про вчинення корупційного або пов'язаного з корупцією правопорушення спеціально уповноважений суб'єкт у сфері протидії корупції.

Недотримання вимог щодо організації проведення спеціальної перевірки (ст.ст. 56–58).
Непроведення службового розслідування стосовно особи, яка вчинила корупційне або пов'язане з корупцією правопорушення (ст. 65).
Недотримання вимог щодо незаконних актів та правочинів (ст. 67).

Адміністративна відповіальність

Перелік адміністративних корупційних правопорушень та санкцій, які застосовуються за їх вчинення, передбачені главою 13-А «Адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією» Кодексу України про адміністративні правопорушення.

Відповідно до ч. 5 ст. 65 Закону особа, щодо якої складено протокол про адміністративне правопорушення, пов'язане з корупцією, може бути відсторонена від виконання службових повноважень за рішенням керівника підприємства, в якому вона працює, до закінчення розгляду справи судом.

У разі закриття провадження у справі про адміністративне правопорушення, пов'язане з корупцією, у зв'язку з відсутністю події або складу адміністративного правопорушення відстороненій від виконання службових повноважень особі відшкодовується середній заробіток за час вимушеної прогулі, пов'язаного з таким відстороненням.

Згідно із ст. 38 КУпАП адміністративне стягнення за вчинення правопорушення, пов'язаного з корупцією, а також правопорушень, передбачених статтями 164-14, 212-15, 212-21 цього Кодексу, може бути накладено протягом трьох місяців з дня його виявлення, але не пізніше двох років з дня його вчинення.

Перелік правопорушень, пов'язаних з корупцією за вчинення яких передбачено адміністративну відповіальність

Відповідно до КУпАП адміністративна відповіальність передбачена за:
порушення обмежень щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності (стаття 172⁴);
порушення встановлених законом обмежень щодо одержання подарунків (стаття 172⁵);
порушення вимог фінансового контролю (стаття 172⁶);
порушення вимог щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів (стаття 172⁷);
незаконне використання інформації, що стала відома особі у зв'язку з виконанням службових повноважень (стаття 172⁸);
невжиття заходів щодо протидії корупції (стаття 172⁹).

Згідно зі ст. 255 КУпАП адміністративні правопорушення у справах про адміністративні правопорушення, що розглядаються органами, зазначеними в статтях 218 – 221 цього Кодексу, протоколи про правопорушення, передбачені статтями 172⁴ – 172⁹, мають право складати уповноважені на те посадові особи Національної поліції України та НАЗК.

Цивільно-правова відповіальність

За вчинення корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень відповіальність настає відповідно до Цивільного кодексу України у разі, коли вони призвели до негативних цивільно-правових наслідків (заподіяння матеріальної чи моральної шкоди). Питання щодо притягнення до цивільно-правової відповіальності за корупційні правопорушення вирішується у судовому порядку.

Кримінальна відповідальність

Відповідно до розділу XVII «Злочини у сфері службової діяльності, та діяльності, пов’язаної з наданням публічних послуг» Кримінального кодексу України передбачено притягнення до кримінальної відповідальності за низку порушень серед яких: декларування недостовірної інформації; зловживання владою або службовим становищем; зловживання повноваженнями особами, які надають публічні послуги; прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою; незаконне збагачення; підкуп особи, яка надає публічні послуги; пропозиція, обіцянка або надання неправомірної вигоди службовій особі.

В примітці до статті 45 ККУ визначено, що корупційними злочинами вважаються злочини, передбачені статтями 191, 262, 308, 312, 313, 320, 357, 410 даного Кодексу у випадку їх вчинення шляхом зловживання службовим становищем, а також злочини, передбачені статтями 210, 354, 364, 364¹, 365², 368-369².

Відповідно до ч.5 ст. 65 Закону особа, якій повідомлено про підозру у вчиненні нею злочину у сфері службової діяльності, підлягає відстороненню від виконання повноважень на посаді в порядку, визначеному законом.

Збитки, шкода, завдані державі внаслідок вчинення корупційного або пов’язаного з корупцією правопорушення, підлягають відшкодуванню особою, яка вчинила відповідне правопорушення, в установленому законом порядку. Кошти та інше майно, одержані внаслідок вчинення корупційного правопорушення, підлягають конфіскації або спеціальній конфіскації за рішенням суду в установленому законом порядку.

Перелік корупційних правопорушень, за вчинення яких передбачено кримінальну відповідальність

Відповідно до Кримінального кодексу України корупційними злочинами, у випадку їх вчинення шляхом зловживання службовим становищем, згідно з цим Кодексом вважаються злочини, передбачені:

статтею 191 (привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем);

статтею 262 (викрадення, привласнення, вимагання вогнепальної зброї, бойових припасів, вибухових речовин чи радіоактивних матеріалів або заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживанням службовим становищем);

статтею 308 (викрадення, привласнення, вимагання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів чи заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживанням службовим становищем);

статтею 312 (викрадення, привласнення, вимагання прекурсорів або заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживанням службовим становищем);

статтею 313 (викрадення, привласнення, вимагання обладнання, призначеного для виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів, чи заволодіння ним шляхом шахрайства або зловживанням службовим становищем та інші незаконні дії з таким обладнанням);

статтею 320 (порушення встановлених правил обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів);

статтею 357 (викрадення, привласнення, вимагання документів, штампів, печаток, заволодіння ними шляхом шахрайства чи зловживанням службовим становищем або їх пошкодження);

статтею 410 (викрадення, привласнення, вимагання військовослужбовцем зброї, бойових припасів, вибухових або інших бойових речовин, засобів пересування,

військової та спеціальної техніки чи іншого військового майна, а також заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем).

Згідно з приміткою до ст. 45 ККУ також корупційними злочинами, вважаються злочини передбачені:

статтею 210 (нецільове використання бюджетних коштів, здійсненню видатків бюджету чи надання кредитів з бюджету без встановлених бюджетних призначень або з їх перевищеннем);

статтею 354 (підкуп працівника підприємства, установи чи організації);

статтею 364 (зловживання владою або службовим становищем);

статтею 364¹ (зловживання повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми);

статтею 365² (зловживання повноваженнями особами, які надають публічні послуги);

статтею 368 (прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірно вигоди службовою особою);

статтею 368² (незаконне збагачення);

статтею 368³ (підкуп службової особи юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми);

статтею 368⁴ (підкуп особи, яка надає публічні послуги);

статтею 369 (пропозиція, обіцянка або надання неправомірної вигоді службовій особі);

статтею 369² (зловживання впливом).

Згідно з статтею 216 Кримінального процесуального кодексу Україні встановлена така підслідність щодо досудового розслідування корупційних кримінальних правопорушень:

Національна поліція України – щодо злочинів, передбачених статтями 262, 308, 312, 313, 320, 357, 364¹, 365², 368³, 368⁴ Кримінального кодексу України.

Національне антикорупційне бюро України (НАБУ) - щодо злочинів передбачених статтями 191, 210, 354 (стосовно працівників юридичних осіб публічного права), 364, 368, 368², 369, 369², 410 Кримінального кодексу України з урахуванням умов, визначених частиною 5 статті 216 КПК України.

Провідний уповноважений з антикорупційної діяльності

ДП «Харківстандартметрологія»

Т.М. Шахова